

Magdalena Sizova

MICA BALERINĂ

Traducerea din limba rusă de
Nadia și Horia Lovinescu

Cuprins

Cuvântul autorului.....	7
Timp și timpuri	9
Primele întâlniri cu primăvara și cu vardistul	16
Belie Strughi	25
Nepotrivire de caracter	28
Lacul Scior	30
Focuri de sânziene	33
Albumele mamei.....	36
Primul spectacol	39
A început.....	45
Pe umărul tatii	48
Prima despărțire	52
Fără mama și fără casă	54
Ultima încercare de scăpare	59
Să măi răbdăm puțin	66
Școala.....	70
„Buburujii“ pe marginea prăpastiei negre	72
Când n-ai noroc, te ajută nenorocul	80
Un rol adevărat	88
Totul are un sfârșit, chiar și prima stagiune	91
La bunica, la Lahta.....	94
Se schimbă vremurile	96
Pentru prima oară singură în fața publicului	99
Zile și viață de școală	103

Algebra și alte științe	105
Primele împunsături, primele greutateți	111
Vila Iusupof.....	114
O întâlnire neașteptată	119
Noul profesor.....	123
Din nou la Detskoe Selo	133
Alături de întreaga țară.....	135
Spini și luptă	136
Despre ceea ce s-a întâmplat într-o noapte albă.....	141
Rățușca cea urâtă	143
Drumul propriu	146
Îți mulțumesc, Seligher!	147
Totul apare într-o lumină nouă	149
De la „buburuz“ la Shakespeare.....	152
Iar n-ai ghicit!	154
O vedenie de o clipă	156
Marile prefaceri	160
După câțiva ani	161
Epilog.....	164

Timp și timpuri

Timpul! Ce cuvânt ciudat! Pe când era încă o fetiță mica de tot, Galina rămânea deseori nedumerită în fața acestui cuvânt ciudat. Mama, de pildă, se plânga că lucrul acesta misterios nu-i ajunge, iar tata pretindea că-i lipsește cu totul, căci la rugămintea mamei să facă niscaiva cumpărături răspundea totdeauna:

– Cu plăcere aș face-o, dar n-am timp deloc.

Dar și mai greu de tâlcuit erau vorbele dădacei când nu era mulțumită de tata și de mama.

– Iar n-ați dat la timp lapte copilului! Iar nu l-ați culcat la timp! Copilul (Galia adică) trebuie să le aibă pe toate la timpul lor!

Altă dată, când mama se îmbolnăvise și le mai și sosise pe neașteptate, dintr-un oraș străin, o mătușă și mai străină (cu patru geamantane pe deasupra), dădaca începuse să bombăne de una singură în bucătăria ei:

– Aoleu, măiculiță, la potrivit timp a mai picat și asta!

Când într-o bună zi (vorbă să fie, căci ploua cu găleata) i s-a furat tatei din pod rufăria, dădaca a oftat și-a suspinat câteva zile în șir, neconținind:

– Of, of, ce timpuri mai sunt și astea: într-una se fură! Zău că nu știu ce-i de făcut. Se vede că așa-s timpurile. Se fură ca în codru.

Și Galia a reținut că sunt timpuri când mereu se fură rufăria.

Pe lângă timpuri mai erau însă și anotimpuri. Tata spunea deseori:

– Marusenka, cântă-mi te rog din „Anotimpurile“¹.

Atunci, mama se așeza la pian și cânta aceste

¹ Este vorba de simfonia „Anotimpurile“ a lui Haydn. (n.trad.)

„Anotimpuri“ pe care Galia nu se mai sătura să le asculte.
Și mai era ceva curios: bunica spunea foarte des:
– Ehe, pe timpul meu altfel era!

Primele întâlniri cu primăvara și cu vardistul

În grădinița mică din fața geamurilor, au apărut ieri, de cum s-a topit puțin zăpada, petele de culoare închisă a ierbii din anul trecut. Și azi dimineață, când mama a ridicat storurile, Galia, așezându-se pe pervaz, văzu câteva firicele de iarbă de un verde strălucitor. Erau atât de luminoase acele firicele firave, încât păreau că-și strigă sus și tare bucuria de a trăi și ele pe lume și de a nu fi cu nimic mai prejos de alții.

– Vreau să merg la plimbare. Se poate? și Galia sări de pe pervaz. Săritul era o plăcere tocmai pentru că pervazurile erau foarte înalte.

Mama se uită la termometrul de perete.

– Trebuie să te-mbraci mai gros și să-ți pui neapărat fularul la gât. Neva e încă înghețată. Anul trecut pe timpul ăsta era mai cald; trecuseră la vale nu numai ghețurile Nevei, dar și ale Ladogăi. Puteai ieși în tair.

Mama spunea asta pieptănându-se în fața oglinzii. Galia se grăbea cu îmbrăcatul, dar se opri auzind cuvintele mamei: voia să afle când a fost anul trecut „pe timpul ăsta“ și când o să fie iarăși. Dădaca o zori și Galia ieși în fugă în antreu.

În sfârșit, își legă fularul în jurul gâtului, își încheie paltonașul la toți nasturii. Mama îi spuse la plecare:

– Plimbați-vă la soare, dar cel mult un ceas.

Și iată-le pe Galia cu dădaca ieșind pe poartă în stradă. Vântul de primăvară o mângâia pe obraz și apucându-i capetele fularului, le răsucea ca în joacă. Bucurându-se de vânt și de mirosul pământului dezghețat, Galia alerga printre băltoacele mustind de zăpadă topită, de-a dreptul spre locul unde înverziseră firicelele de iarbă.

Trecuse de mult ceasul îngăduit și dădaca îi vesti Galiei că, e timpul să se întoarcă acasă. Asta nu-i venea deloc la

Galia scoase pe furiș foarfecele din cutia de lemn a mamei.

– Ei, marinarule – clătină bunica din cap – văd eu ce vrei... Hai, taie o buclă, dar numai una, altfel mă lași fără păr.

– Numai una iau, bunicuțo, cea mai mică, numai una iau!

Galia tăie cu grijă din părul bunicii o șuviță încolăcită într-un cârlionț moale, și-o ascunse în cutie; apoi își adună bărcuțele și vapoarele și le aduse bunicii.

– Marinar am să fiu – repetă hotărât Galia – toată viața o să plutesc pe toate mările. Am să te iau și pe tine cu mine!

– Foarte bine, fă-te marinar, dar pe mine să mă lași pe țărni! râse bunica înveselită. Nu-mi plac călătoriile.

Nepotrivire de caracter

A doua zi dimineată, pe când Galia isprăvisese îmbrăcatul și se examina în oglindă, întrebând pe dădacă dacă nu cumva are pete pe vestonaș, bunica apăru în ușa balconului strigând vesel:

– Galenka, ia vino-ncoa repede!

În glasul bunicii era ceva șagalnic și ademenitor; s-ar fi zis că are ciocolată pentru Galia.

Galia își încheie repede ultimii nasturei, fugi de la oglindă și, într-o clipă, zbură din cameră pe balcon.

Se repezi la bunica și luând-o de după gât cu amândouă mâinile se uită întrebătoare în ochii ei.

Nu, mâinile bunicii erau goale, iar pe masă, afară de micul dejun obișnuit, nu era nimic deosebit.

– Galenka – spuse bunica, cu o blândețe muștrătoare – tu nu vezi?

Galia întoarse atunci capul și zări lângă balustrada balconului, pe trepte, o fetiță necunoscută într-o rochiță albă,

barcă, uitându-se mulțumit la coșul plin de peștii încă vii.

– Ia te uită aici, Galia! strigă vesel tata. Într-o clipă Galia zvâcni de pe covorașul pe care sta întinsă; se apropie în fugă de barcă și privi cu încântare și milă coșul așezat la pupa bărcii; cu încântare fiindcă peștii luceau ca argintul, cu milă, fiindcă se sfârșise cu viața lor liberă în apele adânci și răcoroase ale lacului.

Puțin timp după aceea pluteau înapoi pe apa trandafirie; deasupra-le cerul înalt se înroși, iar stropi trandafirii picau de pe vâsle în lacul adânc. Șuvoaie luminoase fugeau odată cu barca și șopteau Galiei murmure neînțelese.

Focuri de sânziene

Din șura pe jumătate plină cu fân îmbălsămat, prin ușa larg deschisă, se vedea toată imensitatea cerului.

Galia sta sus pe fân, cu arcul și săgețile lângă ea. Roșcovanul Iliușa, fiul bătrânului profesor, vecinul lor de vilă, în picioare pe podina de pământ bătătorit, tocmai isprăvisese să-și strujească țurca.

După o zi năbușitoare și grea, norii acoperiseră o parte a cerului și se mișcau încet pe albastrul închis, furișându-se spre soare, care începuse să se coboare spre asfințit. Norii, acoperindu-l, se aprindeau pe dinăuntru cu o lumină roz-aurie; apoi păleau, deveneau liliachii și, învârtoșindu-se, alcătuiau suluri grele.

Toate acestea se vedeau foarte bine din șură.

Iată că soarele dispăru, cufundându-se cu totul în nori... împrejur se întuneca și se lăsa răcoare... Vântul zgâlțâi din balamale ușa grea. Fulgere brăzdară norii și bubuitul tunetului scutură șura.

Galia nu se sperie. O înveselea tunetul, goana norilor și suflarea vijelioasă a vântului.

Dar s-a sfârșit cu ea, Belîe Strughi se depărtează. În întâmpinarea Galiei veneau zile noi, ani noi de viață, de învățătură și de muncă.

Rămas bun, Belîe Strughi!

Albumele mamei

În toamna aceea, Galia s-a întors târziu în oraș. O ceață rece venea dinspre fluviul care ajunsese la nivelul parapetului de granit, în timpul zilei se auzea bubuitul tunului. De fiecare dată, dacă își făcea semnul crucii și ofta.

– Maică precistă, s-or fi revărsând iar apele?

Și apropiindu-se de fereastră, cerceta speriată negura. Apoi lăsa storul. Cădea amurgul posomorât, se aprindeau lămpile, dar ceața nu pătrundea prin perdelele groase.

Dacă punea masa, apoi se așeza cu Galia pe canapeaua cea mare, în așteptarea mamei. Ceasurile acestea, Galia de obicei le petrecea uitându-se în albumele mamei. Prietenele mamei și prietenii tatii, pe care toată lumea îi cunoștea și care veneau la ei îmbrăcați ca toți oamenii, luând ceaiul și povestind la masă tot felul de întâmplări hazlii – apăreau în albume sub cele mai ciudate înfățișări. Toți, ba și tanti Lidia Petrovna, îmbrăcată de obicei într-o rochie neagră, erau, după părerea Galiei și a dădăcii, fotografiați complet dezbrăcați, căci nu puteai socoti drept haină un fleac de fustiță care nu știai de ce era prinsă!

– Lidia Petrovna! Lidia Petrovna! clătina din cap dacă deasupra unei fotografii mari. Maică precistă, ia te uită ce goluță-i!

Galia privea însă încântată fotografiile. Lidia Petrovna avea pe cap două aripioare, prinse într-o minusculă cataramă sclipitoare. Dar și mai extraordinar era faptul că Lidia Petrovna stătea numai într-un picior, iar celălalt, ca ceva de prisos, era întins undeva, într-o parte. Iar tanti Sofia

Primul spectacol

Odată, când se întoarse acasă, mama rămase uluită în pragul odăii sale: văzu toate fotografiile prietenelor așezate în șir pe divan, iar pe Galia, în fața lor, stând într-un picior și ridicând în sus pe celălalt.

După o clipă, Galia trecu la fotografia următoare și-și schimbă poziția, ridicând și îndoind mâinile deasupra capului. Atunci mama nu se mai putu reține și strigă:

– Ține genunchii drepecți; nu îndoi genunchii!

Abia atunci își dădu seama că Galia își pusese rochița cea mai bună, iar în păr își înfipsese un buchețel de flori, pe care-l scosese din cutia mamei.

Mama râse mult povestind tatei întâmplarea, seara târziu după ce se culcase Galia. Tata spuse însă:

– Ce-ar fi s-o luăm odată la teatru? E timpul să vadă și ea un spectacol adevărat. Ce zici?

– Da! Da! Luați-mă! strigă Galia sărind într-o clipă din pat. Dar a fost îndată prinsă, culcată, învelită și lăsată în întuneric. Dar dimineața, de cum făcu ochi, fugi să-l trezească pe tata și-i ceru pe loc să-i spună când are s-o ia la teatru.

– Ce e mâine, duminică? răspunse somnoros tata. Atunci te iau mâine.

Niciodată n-ar fi crezut Galia că zilei de mâine îi trebuie atât de mult timp ca să sosească!

În sfârșit, veni dimineața de duminică. Din ajun, mama îi prinsese părul pe niște hârtiuțe, cărora le zicea „moațe“. Galia își duse, emoționată, mâinile la cap. Firește, aproape toate hârtiuțele căzuseră din părul ei scurt, nu îndeajuns de crescut, după tunsul de astă-vară. Galiei nu-i păsa de asta, dar mama, cu o figură dezolată, spuse că Galia are un cap imposibil: jumătate buclat și jumătate Dumnezeu știe cum! Și, grăbită, puse fierul de coafat la încălzit, ca să dreagă lucrurile.

A început...

După spectacolul de pomină, Galia o ruga în fiecare seară pe mama s-o ia la teatru. Chiar în timpul plimbărilor, mama trebuia să-i povestească despre teatru.

Totuși Galia n-a mai fost dusă la teatru. Mai mult, tata era foarte îngrijorat, ori de câte ori pleca mama acolo. Galia nu se dumerea ce s-o fi petrecând acum în teatrul acela, care i se păruse o minune ca în vis. Dar de petrecut, se petrecea ceva, ceva rău, fără îndoială, deoarece tata încă din antreu întreba dacă mama se întorsese acasă; când afla că e la teatru se îngrijora și umbla neliniștit dintr-un colț într-altul al odăii până la reîntoarcerea ei. Când auzea soneria, ieșea în antreu și-i deschidea el ușa.

– Te-ai întors cu bine? o întrebă el. Ei, slavă domnului! Și intrau în camera mamei, de unde, prin somn, Galia continua să audă discuția lor lungă și pasionată.

Ceea ce o mai mira pe Galia era că și prietenele mamei se schimbaseră. Lidia Petrovna și Sofia Mihailovna râdeau rar acum. Soseau cu o înfățișare gravă, spunându-și: curând începe. La teatru toți se agită. Galia își aminti de omul cu bețișor, dar își dădu seama că el nu avea nici un amestec în toate astea.

Odată, într-o seară, Semion Semionovici, prietenul tatii, intrând grăbit cu șuba și căciula pe el în odaia unde-și luau toți ceaiul de seară, spuse tare:

– Se pare că a început!

Mama împinse ceașca cu ceai și-l privi alarmată.

– Unde a început? Despre ce vorbești? întrebă tata tresărind de pe locul lui.

– Podurile sunt încercuite, pe chei se trag focuri de armă.

În pragul sufrageriei se ivi dădaca Petrovna. Fața ei, de obicei trandafirie, era acum palidă.

– Adineauri au trecut tunuri pe strada noastră. Portarul

– Nu mai avem pe nimeni! spunea cu amărăciune mama Lidiei Petrovna, care venea câteodată să stea cu Galia. Și tocmai acum, pe vremurile astea de răscruce!

Pe umărul tatii

Dinspre Neva sufla un vânt tăios, aruncând omăt umed în ferestrele caselor; acoperea geamurile și respirația lui înghețată părea că pătrunde chiar prin ele.

Vântul vuia în largul lui, în soba neîncălzită ale cărei plăci albe de faianță răspândeau un frig ce răzbătea chiar prin broboada de lână a dădacei, cu care se înfășurase Galia. Stătea pe lada ei, pită într-un colț, privind pe geam cum se lăsa un amurg întunecat și urât. Ținea pe genunchi cartea ei preferată, povestirile lui Andersen, ilustrată cu poze dragi, pe care le cunoștea până în cele mai mici amănunte.

Când se va întuneca cu totul, va veni Lidia Petrovna, va aprinde o spirtieră mică și va pregăti un păsat de secară.

Dar se întunecase și Lidia Petrovna tot nu venea. Galia trăgea cu urechea la toate zgomotele de pe scară. În sfârșit, se auziră bocănind niște șoșoni și pași grăbiți se opriră în fața ușii.

Ce fericire! Era mama, nu Lidia Petrovna! Mama a venit: pe neașteptate acasă și va rămâne acum cu Galia.

Dar mama nu-și scoase nici măcar pălăria. Apucă grăbită cel mai mic geamantan și începu să strângă în el costumul și accesoriile cu care dansa, împreună cu tata, într-un cinematograf.

– Galiușa – spuse mama – trezește repede pe tata. O să te luăm cu noi. Lidia Petrovna nu vine. E bolnavă.

Tata fu trezit la rezeală, Galia fu înfășurată din cap până în picioare, ușa încuiată și iată-i ajunși în stradă.

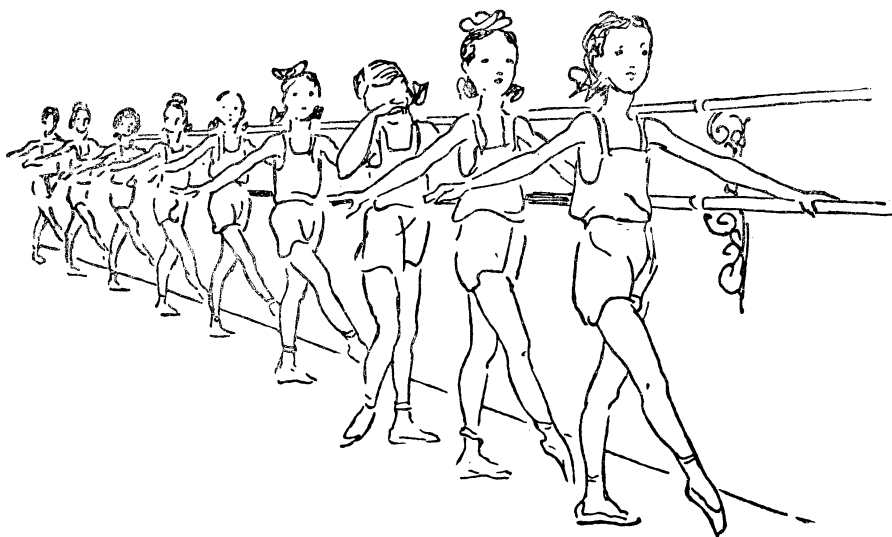
Cinematograful spre care se grăbea mama și tata se afla

Pedagoga cu părul galben era veșnic grăbită. I se părea că totul se face întotdeauna prea încet.

– Ocupați loc! i se auzi vocea în sufragerie.

Fetițele trecură grăbite pe un linoleum strălucitor, spre niște scaune înalte, sculptate, spre o masă splendid aranjată.

Sufrageria școlii! Prin câte dezamăgiri amare aveau să treacă micile eleve la masa ei sărbătorească!

Dezamăgirile au început din prima clipă, de îndată ce Galia și-a ocupat locul în fața tacâmului său, alături de vecina ei. Căci, vai, pe farfurioarele de porțelan de Saxa era numai câte o bucățică mică de pâine, presărată cu puțin zahăr tos. Galia se uită în cană: era... doar apă goală, clocotită! Se hotărî atunci să mănânce pe loc toată pâinea ei. Dar mâna-i fu prinsă brusc de o altă mână de copil și fetița cu ochii albaștri îi șopti în grabă:

– Ce faci? Ce faci? Trebuie să tai pâinea în două și atunci va fi mai multă; zahărul lasă-l la mijloc, ca să fie mai dulce... Uite așa!

Își luă bucățica ei de pâine, o tăie repede în două bucăți pe care le suprapuse tot atât de repede și într-o clipă le măncă.